

تشنج چیست؟

تشنج، تغییر ناگهانی فعالیت حرکتی در فرد است که ناشی از اختلال در فعالیت الکتریکی مغز بوده و در کودکان نیز شایع است. یکی از شایعترین انواع تشنج در کودکان تشنج ناشی از تب است که البته معمولاً سرنوشت خوبی دارد، اما گاهی نیز به علت یک بیماری خطرناک مانند مننژیت (التهاب و عفونت پرده های مغزی) ایجاد می شود. در برخی از خانواده ها تشنج بسیار شایع بوده که به علت زمینه ژنتیکی است.

انواع تشنج

- **تشنج تب دار:** تشنج ناشی از تب معمولاً در کودکان ۶ ماه تا ۵ سال، همراه با تب ۳۸ درجه سانتی گراد یا بالاتر رخ می دهد. گاهی این نوع تشنج بعد از ۵ سالگی هم دیده می شود.
- **تشنج بدون تب ناشی از گاستروانتریت:** تشنج با اسهال/ استفراغ بدون تب، معمولاً در کودکان سالم، خوش پایان و خوش خیم است
- **صرع (اپی لپسی):** اختلال مزمن با حملات تکراری تشنج، ناشی از فعالیت الکتریکی غیر طبیعی مغز

دلایل تشنج

تب بالا، آسیب به سر، افت قند خون

تشنج ناشی از تب

معمولاً تشنج در اولین ساعات بروز تب پدیدار شده و گاهی حتی والدین متوجه تب کودک نمی شوند و پس از وقوع تشنج متوجه تب می شوند.

شایعترین عارضه تشنج ها این است که، این نوع تشنج ها عود کننده بوده (البته نه در همان تب) و در صورتی خطر عود آن ها بالاست که:

- نخستین تشنج کودک در اثر تب کم ایجاد شود.
- فاصله زمانی میان آغاز تب و بروز تشنج کوتاه باشد.
- یکی از بستگان درجه اول کودک سابقه تب و تشنج را داشته باشد.
- سن کودک در زمان نخستین تشنج ناشی از تب کمتر از ۱۵ ماه باشد.

• علائم تشنج کودکان

- تشنج بصورت از دست رفتن ناگهانی هوشیاری، قفل شدن فک، سیاه شدن دور لب، سفت شدن تمام بدن و به دنبال آن حرکاتی شبیه دست و پا زدن بروز می کند.
- حمله تشنج معمولاً کوتاه مدت بوده و در عرض ۱-۲ دقیقه برطرف می شود و به ندرت ممکن است حرکات تشنجی در یک طرف بدن و یا فقط در چشم ها باشد، که در این موارد علامت خطرناکی است و نیاز به بررسی بیشتری دارد. هرچه تشنج در سنین پایین تری بروز کند احتمال تکرار آن بیشتر است.

• سایر علائم

- تغییر احساس چشایی، بویایی، دیداری، شنیداری یا لامسه
- سرگیجه
- خیره شدن بی هدف
- عدم پاسخ
- سفت شدن بدن
- لرزش
- از دست دادن کنترل مثانه یا روده
- گاز گرفتن زبان
- از دست دادن هوشیاری
- انجام حرکات تکراری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی آذربایجان غربی

تشنج در کودکان

واحد آموزش سلامت

۰۴۴- ۴۴۲۲۲۲۴۳

۱۴۰۴

- از آنجا که تشنج ناشی از تب گاهی ناشی از علل مهم و خطرناک است و همچنین به دلیل این که بعضی از علل تشنج های بدون تب مثل کمبود قند و کلسیم، نیاز به درمان اختصاصی دارد، بلافاصله پس از بروز تشنج با اورژانس (۱۱۵) تماس بگیرید و یا کودک را سریعاً به نزدیک ترین بیمارستان برسانید.
- بعد از توقف تشنج اگر تب داشته باشد می توانید از شیاف استامینوفن استفاده کنید.
- بهتر است اطرافیان در هنگام استفراغ کودک آرام باشند تا کودک دچار ترس و اضطراب نشود.
- پس از ترخیص از بیمارستان اگر دارویی برای کودک تان تجویز شده است، به منظور پیشگیری از تکرار تشنج، آن را بصورت مرتب و در زمان مشخص به کودک بدهید.
- فراموش نکنید داروی کودک را در مهمانی یا مسافرت به همراه داشته باشید.
- فراموش نکنید در مواقع تب با تشنج در مورد استفاده از داروهای خاص مانند دیازپام به صورت خوراکی یا مقعدی، قبل از ترخیص، از پزشک کودک تان یک دستورالعمل بگیرید و مطمئن شوید روش استفاده از آن را به خوبی فراگرفته اید.

منبع:

برونر سودارث/درسنامه پرستاری داخلی جراحی ۲۰۱۸

• اقدامات لازم در هنگام تشنج

- به هیچ وجه استرس نداشته باشید.
- کودک را نگه ندارید، وی را روی سطح ایمنی مانند زمین قرار دهید.
- لباس های او را آزاد کنید.
- کودک را به پهلو بخوابانید، بازوی وی را زیر سرش قرار دهید. به این ترتیب، اگر کودک استفراغ کرده باشد، مواد استفراغی وارد ریه وی نخواهد شد. بعد از استفراغ کودک نباید هیچ گونه غذا یا مایعات به کودک داد.
- اولین قدم پس از بروز تشنج ناشی از تب، یافتن علت ایجاد کننده تب در کودک است و می بایست سریع او را به اورژانس برسانید.
- اگر در زمان آغاز تشنج، چیزی در دهان کودک قرار دارد، آن را خارج کنید.
- در صورتی که قبلاً پزشک برای کودکتان دارویی به منظور استفاده در هنگام تشنج (البته فقط به صورت مقعدی) تجویز کرده، آن را با آرامش به کار ببرید.
- نیازی نیست دندان های کودک را از هم باز کنید، فقط مطمئن شوید زبان کودک تحت فشار نباشد.
- بعضی از والدین هنگام تشنج کودک به خصوص در صورت همراه بودن با تب سعی می کنند او را پاشویه کنند و یا زیر آب سرد بگیرند، به یاد داشته باشید هیچ کدام از این روش ها موثر نیست.